

Sygn. akt II UK 198/12

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Romualda Spyt (przewodniczący)

SSN Bogusław Cudowski

SSA Magdalena Tymińska (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku Spółdzielni Mieszkaniowej w Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Z.

z udziałem zainteresowanej D. L.

o zwrot składek,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 27 lutego 2013 r.,

skargi kasacyjnej zainteresowanej D. L. od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 25

stycznia 2012 r.,

oddala skargę kasacyjną.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 13 czerwca 2011 r. Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w P. oddalił odwołanie Spółdzielni Mieszkaniowej w Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. z dnia 29 marca 2010 r. odmawiającej temu płatnikowi zwrotu składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za ubezpieczoną D. L. za okres od 1 lipca 2005 r. do 31 grudnia 2009 r., w łącznej kwocie 49.115,20 zł.

Sąd Okręgowy ustalił, że D. L. była zatrudniona jako radca prawny w Spółdzielni Mieszkaniowej w Z. od 1 stycznia 1999 r. do 30 czerwca 2005 r. (do nabycia prawa do emerytury). W czasie zatrudnienia ubezpieczona otrzymywała wynagrodzenie za pracę oraz dodatkowe wynagrodzenia za zastępstwa procesowe w oparciu o przepisy ustawy o radcach prawnych. Przychody uzyskiwane przez wnioskodawczynię w czasie zatrudnienia w latach 1999-2005 przekraczały roczną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, o czym każdorazowo Zakład Ubezpieczeń Społecznych informował płatnika składek i zobowiązywał do korygowania dokumentów rozliczeniowych w tym zakresie. Od 1 lipca 2005 r. do 31 grudnia 2009 r. D. L. wypłacano sukcesywnie dalsze należności z tytułu zastępstwa procesowego. Rocznią podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w latach 2005-2009 odpowiadającą trzydziestokrotności prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej na dany rok kalendarzowy, określonego w ustawie budżetowej, stanowiły kwoty: 72.690 zł w 2005 r., 73.560 zł w 2006 r., 78.480 zł w 2007 r., 85.290 zł w 2008 r., 95.790 zł w 2009 r. W 2005 r. przychód D. L. przekroczył kwotę graniczną dla podstawy wymiaru składki za ten rok w miesiącu lipcu i od wynagrodzeń wypłaconych jej po tym terminie nie odprowadzono składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe. W latach 2006–2009 przychody D. L. nie przekroczyły górnej granicy podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za dany rok, a zatem odprowadzono składki emerytalne i rentowe oraz zdrowotne od wszystkich osiągniętych przez nią przychodów, które wyniosły: w 2006 r. - 47.872 zł, w 2007 r. - 53.464,29 zł, w 2008 r. - 19.760,80 zł. W 2009 r. przychód D. L. również nie przekroczył górnej granicy podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za ten rok, a zatem odprowadzono składki emerytalne i rentowe oraz zdrowotne od wszystkich osiągniętych przez nią przychodów. D. L. wystąpiła do organu rentowego o zwrot na jej rzecz kwoty 5.373 zł wpłaconej do ZUS przez płatnika Spółdzielnię Mieszkaniową tytułem składek na

ubezpieczenia społeczne za okres od lipca 2005 r. do maja 2006 r., a nadto o zaprzestanie pobierania dalszych składek na ubezpieczenia społeczne od wypłat stanowiących podstawę ich wymiaru. Decyzją z dnia 21 sierpnia 2006 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonej zwrotu w/w kwoty i zaprzestania pobierania dalszych składek. Sąd Okręgowy w Z. wyrokiem z dnia 23 maja 2007 r. odwołanie ubezpieczonej do powyższej decyzji oddalił, a jej wniosek o zaliczenie okresu pobierania składek od dnia 1 lipca 2005 r. do podstawy wymiaru emerytury oraz zwrot nadpłaty składek na ubezpieczenia społeczne za 2006 r. przekazał organowi rentowemu do rozpoznania. Wskutek apelacji ubezpieczonej Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 14 maja 2008 r. (III Aua 735/07) uchylił zaskarżony wyrok, zniósł postępowanie i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w Z. do ponownego rozpoznania, wskazując, że w sprawie w charakterze zainteresowanego powinien występować płatnik składek Spółdzielnie Mieszkaniowa. Decyzją z dnia 3 kwietnia 2008 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonej uwzględnienia do stażu pracy okresu po ustaniu zatrudnienia od 2005 r. do 2007 r., gdyż okres ten nie jest okresem składkowym, ani nieskładkowym w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Sprawę z odwołania D. L. od w/w decyzji (sygn. IX U 1241/08) połączono do wspólnego rozpoznania z toczącą się po uchyleniu wyroku z dnia 23 maja 2007 r. przez Sąd Apelacyjny, sprawą z odwołania od decyzji z dnia 21 sierpnia 2006 r. (sygn. akt IX U 997/08). Sąd Okręgowy w sprawie akt IX U 997/08 wyrokiem zmienił decyzję z dnia 3 kwietnia 2008 r., doliczając D. L. okres opłacania składek na ubezpieczenie społeczne po dniu 1 lipca 2005 r. z tytułu wynagrodzeń dodatkowych uzyskanych przez nią w związku z wykonywaniem zawodu radcy prawnego przed przejściem na emeryturę, do okresów składkowych (pkt 1) oraz oddalił jej odwołanie od decyzji z dnia 21 sierpnia 2006 r. (pkt 2). Wyrokiem z dnia 12 listopada 2009 r. (III AUa 764/09) Sąd Apelacyjny, uwzględniając apelację organu rentowego, zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1 i oddalił odwołanie. Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko organu rentowego, że pracodawca był obowiązany opłacać składki na ubezpieczenia społeczne z tytułu wynagrodzeń wypłacanych po ustaniu stosunku pracy a wypracowanych w trakcie jego wykonywania. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej ubezpieczonej od powyższego wyroku.

Spółdzielnia Mieszkaniowa w Z. złożyła w dniu 25 lutego 2010 r. do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wnioszek o zwrot, jej zdaniem, nienależnie opłaconych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe od wynagrodzenia D. L. za okres od 1 lipca 2005 r. do 31 grudnia 2009 r., w łącznej wysokości 49.115,20 zł. Decyzją z dnia 29 marca 2010 r. organ rentowy odmówił płatnikowi zwrotu dochodzonych składek. Decyzja ta stanowi przedmiot rozpoznania w niniejszej sprawie.

Sąd Okręgowy w P. uznał, że w świetle przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1998 r. w sprawie szczególnych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek wypłaconych zasiłków z ubezpieczeń chorobowego i wypadkowego, zasiłków rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych oraz kolejności zaliczania wpłat składek na poszczególne fundusze, odwołanie jest bezzasadne. Biorąc pod uwagę roczne podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w latach 2005-2009, Sąd Okręgowy wskazał, że płatnik prawidłowo naliczał i odprowadzał składki na ubezpieczenia społeczne od uzyskiwanych przez zainteresowaną przychodów.

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 25 stycznia 2012 r. oddalił apelację zarówno Spółdzielni Mieszkaniowej w Z., jak i apelację zainteresowanej D. L., uznając je za bezzasadne. Sąd Apelacyjny podkreślił, że nie rozważył części zarzutów apelacji D. L., które sprowadzają się do kwestionowania niezaliczenia jej okresów opłacenia składek po ustaniu stosunku pracy do okresu podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, gdyż pozostawało to poza przedmiotem sporu. Ponadto kwestia ta została rozstrzygnięta prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w sprawie sygn. akt III AUa 764/09. Zgodnie z art. 18 ust.1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz § 3 ust. 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1998 r. w sprawie szczególnych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek wypłaconych zasiłków z ubezpieczeń chorobowego i wypadkowego, zasiłków rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych oraz kolejności zaliczania wpłat składek na poszczególne fundusze, podstawę składek na ubezpieczenia społeczne stanowi przychód w rozumieniu ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, osiągany przez pracownika u pracodawcy z

tytułu zatrudnienia, a to powoduje następnie konieczność składania przez płatnika składek miesięcznych raportów o podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. Sąd pierwszej instancji trafnie zbadał przesłankę ograniczenia wysokości rocznej podstawy wymiaru. Wyłącznie w 2005 r. zastosowanie miało ograniczenie roczne podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, a w kolejnych latach 2006-2009, składki należne były od całości przychodu uzyskanego przez zainteresowaną z tytułu umowy o pracę. Sąd Apelacyjny podkreślił, że koszty zastępstwa procesowego wypłacane zainteresowanej przez jej pracodawcę, były niewątpliwie pochodną stosunku pracy wcześniej łączącego strony. Z art. 22⁴ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych jednoznacznie wynika, że koszty zastępstwa procesowego w sprawach prowadzonych po udzieleniu pełnomocnictwa przez pracodawcę, są częścią wynagrodzenia za pracę. Wobec powyższego, wynagrodzenie zainteresowanej, pomimo iż jego wypłata nastąpiła po ustaniu stosunku pracy, stanowiło podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i płatnik prawidłowo odprowadził od nich składki. Z tych względów, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił obie apelacje.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżyła skargą kasacyjną w całości zainteresowana D. L. Skarżąca zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego: 1) art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych przez przyjęcie, że w świetle powołanego przepisu składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe winny być naliczane i odprowadzane od wynagrodzeń z tytułu kosztów zastępstwa procesowego nawet wówczas, jeżeli to wynagrodzenie stanowiące przychód w rozumieniu ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych wypłacane jest osobie nie będącej pracownikiem i nie pozostającej w stosunku zatrudnienia z podmiotem dokonującym wypłaty; 2) art. 2 k.p. przez przyjęcie, że emeryt - osoba nie pozostająca w stosunku pracy jest pracownikiem i z tytułu zatrudnienia naliczane i odprowadzane powinny być składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe od wynagrodzeń z tytułu kosztów zastępstwa faktycznie wypłacanych po ustaniu stosunku pracy; 3) § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowej przez przyjęcie, że dla

potrzeb naliczania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe zainteresowana - po 30 czerwca 2005 r., kiedy to faktycznie stosunek pracy w Spółdzielni Mieszkaniowej ustał, pozostawała w zatrudnieniu w ramach stosunku pracy; 4) art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2 i art. 4 pkt 5 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z art. 5 tej ustawy, przez błędne przyjęcia, iż okres, w którym Spółdzielnia Mieszkaniowa opłacała składki na ubezpieczenie społeczne i rentowe z tytułu dodatkowego wynagrodzenia zainteresowanej z tytułu kosztów zastępstwa procesowego po uzyskaniu przez nią prawa do emerytury, nie jest okresem składkowym i nie może być uwzględniony przy obliczeniu stażu pracy, podczas gdy z treści wskazanych przepisów wynika wprost, iż okres opłacania składek jest okresem składkowym - i dalej przez błędne przyjęcie, że płatnik winien odprowadzać składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe zainteresowanej z tytułu dodatkowego wynagrodzenia z tytułu kosztów zastępstwa także po ustaniu stosunku pracy, podczas gdy nie podlegała ona żadnemu ubezpieczeniu ani obowiązkowemu ani dobrowolnemu; 5) oparcie się przy wydawaniu wyroku na przepisie § 3 ust. 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1998 r. w sprawie szczególnych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, wypłaconych zasiłków z ubezpieczeń chorobowego i wypadkowego, zasiłków rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych oraz kolejności zaliczania wypłat składek na poszczególne fundusze, podczas gdy rozporządzenie to weszło w życie 1 stycznia 1999 r. a zostało uchylone 22 maja 2008 r. Z uwagi na powyższe skarżąca wniosła o uchylenie i zmianę zaskarżonego wyroku i nakazanie zwrotu nienależnie pobranych składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe płatnikowi Spółdzielni Mieszkaniowej w Z., lub o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, a także o zasądzenie na rzecz zainteresowanej kosztów postępowania wg norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie jest uzasadniona.

Przede wszystkim należy podkreślić, że w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych zakres rozpoznania i rozstrzygnięcia Sądu wyznacza przedmiot zaskarżonej decyzji oraz odwołanie od niej, które nie może jednak wykraczać poza zakres decyzji. Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie jest decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 29 marca 2010 r. odmawiająca płatnikowi składek Spółdzielni Mieszkaniowej w Z. zwrotu składek opłaconych w okresie od 1 lipca 2005 r. do 31 grudnia 2009 r. na ubezpieczenia społeczne: emerytalne i rentowe D. L. Niesporne w sprawie jest, że składki, których zwrotu domaga się Spółdzielnia, zostały obliczone i opłacone od dodatkowych wynagrodzeń określonych w art. 22⁴ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tekst jednolity: Dz.U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1059 ze zm.) wypłaconych ubezpieczonej w okresie od 1 lipca 2005 r. do 31 grudnia 2009 r. Przedmiotowe wynagrodzenia stanowiły element treści stosunku pracy wiążącego D. L. z Spółdzielnią Mieszkaniową i zostały wypracowane przez ubezpieczoną w okresie jego trwania, tj. od 1 stycznia 1999 r. do 30 czerwca 2005 r., natomiast stały się one wymagalne już po ustaniu zatrudnienia w chwili ściągnięcia przez pracodawcę kosztów zastępstwa sądowego.

W okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy, którymi związany jest Sąd Najwyższy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), zarzuty naruszenia art. 18 ust. 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 1998 r. Nr 137, poz. 887 ze zm.; dalej zwanej ustawą systemową) oraz § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz.U. z 1998 r. Nr 161, poz. 1106 ze zm.) są chybione. Na wstępie należy stwierdzić, że stosownie do art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 1998 r. Nr 137, poz. 887 ze zm.; dalej zwana ustawą systemową) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają pracownicy. Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy systemowej za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy. W myśl natomiast art. 13 pkt 1 tej ustawy pracownicy obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym podlegają od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku. Z powyższych przepisów wynika zatem jasno, że skarżąca w okresie pozostawania w stosunku pracy z Spółdzielnią Mieszkaniową z mocy prawa podlegała

ubezpieceniom społecznym. Posiadała w tym okresie status ubezpieczonej i w związku z tym okres ten jest okresem składkowym w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 162, poz. 1118 ze zm.). Konsekwencją podlegania przez skarżącą ubezpieczeniom społecznym z tytułu stosunku pracy był obowiązek opłacenia składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Stosownie do art. 18 ust. 1 ustawy systemowej, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób fizycznych z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9, tj. przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych. Przychodem w rozumieniu ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176 ze zm., zwanej dalej: ustawą o podatku dochodowym) są otrzymane lub postawione do dyspozycji podatnika w roku kalendarzowym pieniądze i wartości pieniężne oraz wartość otrzymanych świadczeń w naturze i innych nieodpłatnych świadczeń (art. 11). Za przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy omawiana ustawa uważa wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależne od tego, czy ich wartość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych (art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym), chyba że zostały wyłączone z podstawy ustalania składek, a także należności z innych tytułów, jeżeli zostały włączone do podstawy wymiaru składki. Przychód z tytułu wynagrodzenia za pracę - zgodnie z ogólnymi zasadami określonymi w art. 11 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym - powstaje z chwilą jego otrzymania lub postawienia do dyspozycji. Stąd też wynagrodzenie będzie dla pracownika przychodem tego roku podatkowego, w którym zostało otrzymane, choćby nawet dotyczyło ono roku poprzedniego (por. wyrok NSA z dnia 12 grudnia 1997 r., I SA/Wr 1757/96, LEX nr 31245). Tak więc definicja zawarta w art. 11 ustawy o

podatku dochodowym ma zastosowanie do przychodu stanowiącego podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia pracowników w takim zakresie, w jakim określa on jako przychód wynagrodzenie i inne świadczenia ze stosunku pracy wypłacone pracownikowi. W konsekwencji, nie są przychodami w rozumieniu zarówno tego przepisu, jak i art. 18 ust. 1 ustawy systemowej, wierzytelności, nawet wymagalne. Przychód powstaje dopiero w momencie jego rzeczywistego uzyskania lub postawienia do dyspozycji. Obowiązek opłacenia składek z tytułu zatrudnienia może zatem wystąpić także po rozwiązaniu stosunku pracy, jeżeli uzyskany przychód pozostaje z nim w związku. Dokładnie to samo wynika z § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz.U. Nr 161, poz. 1106 ze zm.). Tak więc podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe pracowników jest wypłacone im w danym miesiącu kalendarzowym wynagrodzenie wraz z tymi składnikami i świadczeniami, które z mocy w/w § 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. nie są wyłączone z podstawy wymiaru składek. Wynagrodzenie wypłacone przez pracodawcę z opóźnieniem wykazywane jest w raporcie za ten miesiąc, w którym zostało wypłacone i wówczas staje się podstawą wymiaru składek, przy czym okresy, z których przychody przyjmuje się do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe pracowników, nie mają przełożenia na okresy, z których przychód przyjmowany jest do ustalania podstawy wymiaru emerytury i renty (por. art. 15 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych; por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2007 r., I UZP 5/06, OSNP 2007 nr 9-10, poz. 139; uchwała Sądu Najwyższego w składzie siedmiu sędziów z dnia 10 września 2009 r., I UZP 5/09, OSNP 2010/5-6/71; por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 2 lipca 2009 r., II BU 29/08, LEX nr 532128; z dnia 3 lutego 2012 r., I UK 306/11, LEX nr 1212047; z dnia 12 grudnia 2011 r., I UK 179/11, OSNP 2012/21-22/271; z dnia 10 sierpnia 2010 r., I UK 61/10, LEX nr 653662).

Przekładając powyższe na stan faktyczny niniejszej sprawy, należy stwierdzić, że przychody w postaci dodatkowych wynagrodzeń określonych w art. 22⁴ ustawy o radcach prawnych, których dotyczy zaskarżona decyzja – do których

prawo zostało nabyte w okresie trwania stosunku pracy, a które zostały wypłacone po jego ustaniu – zostały uzyskane przez skarżącą dopiero w miesiącach ich faktycznej zapłaty, a zatem dopiero wówczas powstał obowiązek opłacenia od nich składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu stosunku pracy, z którego pochodziły. Dopiero wówczas także przychody te mogły stanowić podstawę wymiaru składek za dany miesiąc. Z powyższych względów, brak jest jakichkolwiek podstaw, aby zakwestionować prawidłowość zastosowania przez Sąd drugiej instancji przepisów art. 18 ust. 1 ustawy systemowej i § 1 rozporządzenia MPiPS z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Biorąc pod uwagę przedmiot sporu, za całkowicie nieusprawiedliwione należało uznać zarzuty naruszenia art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2 i art. 4 pkt 5 w związku z art. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w sposób wskazany w skardze kasacyjnej. Należy podkreślić, że przedmiotem sporu było żądanie zwrotu na rzecz płatnika odprowadzonych przez niego składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe skarżącej. Rozpoznawana sprawa nie obejmowała swoim przedmiotem w żaden sposób wysokości emerytury (wysokości jej podstawy wymiaru) skarżącej. Z uwagi na przedmiot sprawy za nietrafny należy uznać również zarzut naruszenia art. 2 k.p. Przede wszystkim bowiem w niniejszej sprawie pierwszeństwo mają przepisy - wcześniej wskazane w rozważaniach - ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, które wyczerpująco regulują kwestie podlegania ubezpieczeniom społecznym pracownika i związane z tym obowiązki płatników w sferze obliczania, rozliczania i przekazywania składek (ustalania podstawy ich wymiaru).

Zdaniem Sądu Najwyższego, bez znaczenia dla rozstrzygnięcia skargi kasacyjnej pozostaje zarzut naruszenia § 3 ust. 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1998 r. w sprawie szczególnych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, wypłaconych zasiłków z ubezpieczeń chorobowego i wypadkowego, zasiłków rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych oraz kolejności zaliczania wypłat składek na poszczególne fundusze (Dz.U. Nr 165, poz. 1197 ze zm.). Otóż, skarżąca uzasadnia ten zarzut powołując się wyłącznie na fakt uchylecia przedmiotowego rozporządzenia z dniem 22 maja 2008 r. Abstrahując od

tego, że zaskarżona decyzja obejmuje okres od 1 lipca 2005 r. do 31 grudnia 2009 r., a zatem rozporządzenie to miało zastosowanie w znacznej części okresu objętego decyzją, to skarżąca nie wskazuje czy i w jaki konkretnie sposób przedmiotowe naruszenie spowodowało wadliwość zaskarżonej decyzji. Zgodnie z § 3 ust. 7 rozporządzenia z dnia 30 grudnia 1998 r. dla każdego ubezpieczonego, dla którego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, płatnik składek w imiennym raporcie miesięcznym lub imiennym raporcie miesięcznym korygującym sporządzonym za tego ubezpieczonego oraz w deklaracji rozliczeniowej, o której mowa w ust. 1, i deklaracji rozliczeniowej korygującej uwzględnia należne składki na ubezpieczenia społeczne od wszystkich dokonanych lub postawionych do dyspozycji ubezpieczonego od pierwszego do ostatniego dnia miesiąca kalendarzowego, którego deklaracja dotyczy, wypłat stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, z uwzględnieniem ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ustawy. W miejsce powyższego uchylonego rozporządzenia z dnia 30 grudnia 1998 r. z dniem 22 maja 2008 r. weszło w życie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 78, poz. 465 ze zm.), które w § 2 ust. 6 zawiera podobne uregulowanie, co wcześniej cytowany § 3 ust. 7 rozporządzenia z dnia 30 grudnia 1998 r. Zgodnie z § 2 ust. 6 rozporządzenia z dnia 18 kwietnia 2008 r. dla każdego ubezpieczonego, którego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe stanowi przychód, w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, płatnik składek w raporcie lub imiennym raporcie miesięcznym korygującym, o którym mowa w ustawie, zwanym dalej „raportem korygującym”, oraz w deklaracji i deklaracji rozliczeniowej korygującej, o której mowa w ustawie, zwanej dalej „deklaracją korygującą”, uwzględnia należne składki na ubezpieczenia społeczne od wszystkich dokonanych lub postawionych do dyspozycji ubezpieczonego wypłat - od pierwszego do ostatniego dnia miesiąca kalendarzowego, którego deklaracja dotyczy - stanowiących podstawę wymiaru

składek na ubezpieczenia społeczne, z uwzględnieniem ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ustawy.

Z tych względów, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c.